

SLOVENSKE SKUPNOSTI

Sekcija DEVIN-NABREŽINA

Avrust 1990

ZAKAJ LOCCHI?

Ni še minila prva ura srede, prvega avgusta tega leta, ko je devinsko-nabrežinski občinski svet s štirinajstimi glasovi izvolil za svojega novega župana Daria Locchija. Pet svetovalcev (KPI, Zeleni) je glasovalo proti, svetovalec MSI se je glasovanja vzdržal, češ da prisotnost Slovenske skupnosti v upravni večini »oškoduje italijansko prebivalstvo v občini«.

Ta datum in predvsem ta dogodek nam bo ostal v neizbrisnem spominu, saj je Locchi prvi italijanski demokratično izvoljen župan naše občine, in to še z glasom štirih svetovalcev naše stranke. Vsi smo vedeli, da bo moralo enkrat do tega priti, saj je proti vsaki logiki misliti, da večinski del prebivalstva (nad 60%) nima pravice, da izvoli svojega župana. Brezigar v pismu, ki ga objavljamo tu ob strani, natančno in objektivno analizira vse možnosti, ki so se nam ponujale med povolilnimi dolgimi pogajanjmi, sam bi rad poudaril le najvažnejša dejstva, ki so botrovala naši odločitvi.

Na občinskih volitvah leta 1964 je naša stranka s samimi tremi svetovalci (KD jih je tedaj imela 7, PSI 2 in PSDI 1) začela obdobje sodelovanja s strankami takratnega levega centra in dosegla tudi župana. To je bil tvegan, a dalekoviden korak, saj se je začelo obdobje sodelovanja domačega prebivalstva z istrskimi begunci, ki so takrat volili skoro izključno za KD. Ne mislim posebej poudarjati važnosti te odločitve, ki je dejansko porušila dotodanje nasprotujoče si narodne fronte in postavila vse občane na isto raven. Po začetni skepsi tako naših volilcev kot tistih, ki so se izrekli v tako veliki meri za KD in so si naravno pričakovali, da bodo zasedli najvišje mesto, se je sodelovanje izkazalo za zelo uspešno, in ista koalicija, na čelu katere je še vedno bil župan SSK dr. Legiša, je prav tako dobro vodila občino še po volitvah leta 1970, čeprav je takrat KD dobila sama kar osem svetovalcev. Sledilo je neuspešno obdobje desetih let levičarskih uprav, katerim je naša stranka odgovorno omogočila preživetje, da se prepreči komisarska uprava. Pred petimi leti se je obnovilo sodelovanje s KD, PSI in PSDI z odborom, katerega je, kljub velikim težavam politične in osebne narave, zelo uspešno vodil naš župan Brezigar, ki je tudi za to prejel s strani volilcev veliko priznanje.

Antek Terčon

dalje na 4. strani ■

Odprto pismo Slovencem v devinsko-nabrežinski občini

Drage občanke, dragi občani.

Vem, da ste v trenutku, ko prijemate v roke ta list, globoko razočarani. Priznati vam moram, da sem tudi jaz razočaran, morda še bolj kot vi. Kajti zmaga, ki smo jo skupno izborili na letošnjih volitvah, je bila res velika. Bila je za nas zgodovinska, saj se je Slovenska skupnost v naši občini ponašala z nadvse velikim številom glasov, postala je druga stranka v občini, prva stranka med tistimi, ki zbirajo slovenske glasove. Ta uspeh je bil rezultat našega skupnega petletnega dela, kajti skupno, občani in upravitelji, smo ustvarili pogoje, da se je občina lahko razvijala in da je bilo to delo zasluženno poplačano na volitvah.

Tako je tudi bilo. In po tistem volilnem izidu smo bili vsi prepričani, da bo Slovenski skupnosti uspelo ohraniti župansko mesto v Nabrežini! Imeli smo več glasov in več svetovalcev, uživali smo zaupanje številnih predstavnikov drugih strank, samozavestno smo pristopili k pogajanjem.

In vendar...

Da. In vendar smo se znašli v trenutku, ko smo morali sprejemati odločitev, ki bi jo raje prepustili drugim, ko smo ugotovili, da ne obstaja nobena možnost, da bi ponovno izvolili slovenskega župana v občini in smo morali razmišljati o svojem pristopu k novi situaciji, ki je nastala pri nas.

* * *

Kakšno je stanje in kje bodo nastale težave, nam je bilo sicer jasno že v zadnjih dneh predvolilnega boja, ko so socialisti sprožili ofenzivo za izvolitev prvega italijanskega župana v občini in so narodnostno pripadnost župana postavljali pred strankarsko etiketo. To, da socialistična stranka ne bo izvolila nobenega Slovenca, je bilo seveda razvidno iz poteka volilne kampanje, jasna opredelitev PSI za italijanskega župana pa je seveda že bila smernica za to, kar bi se po volitvah lahko zgodilo.

Tako je tudi bilo, in že na enem prvih srečanj med tremi strankami po volitvah je prišel jasno na dan predlog: Krščanska demokracija je predlagala sestavo uprave s svojim županom na čelu in socialisti so se odpovedali svoji kandidaturi in pristali na predstavnika KD Locchija. Znašli smo se tako pred enotnim blokom, ki v občinskem svetu šteje deset svetovalcev, torej polovico. Odločnost, s katero je bilo to stališče postavljeno, je dala razumeti, da je napočil čas, ko ni več pogojev za izvolitev slovenskega župana v devinsko-nabrežinski občini. Mi smo seveda vztrajali pri svojem stališču, odzvali smo se tudi vabilu komunistov, ki so nam predlagali sestavo levičarske uprave z našim županom na čelu, povedali smo jim, da nimamo nobenih predsodkov in da smo pripravljeni na pogajanja, vendar pa so socialisti — kot so v občinskem svetu sami povedali — ta pogajanja zavrnil, češ da sedijo za drugo pogajalno mizo. Sporazum med KD in PSI je bil torej že sklenjen.

To so nam, tako socialisti kot demokristjani, tudi povedali. Poudarili so, da želijo sestaviti upravo s Slovensko skupnostjo, da pa je napočil čas, da prevzame župansko mesto predstavnik Krščanske demokracije, ki je stranka relativne večine v občini. Kratko, vendar zelo jasno.

Slovenska skupnost se je torej znašla pred zgodovinsko odločitvijo. Najlaže bi bilo odkloniti sodelovanje, o tem ni nobenega dvoma. Rekli bi ne, in zgodilo bi se pač, kar bi se zgodilo. Lahko bi bil izvoljen samo italijanski odbor z odločilnim glasom neofašista, lahko bi, na osnovi nove zakonodaje, jeseni morali ponovno na volitve.

Bojan Brezigar

dalje na 4. strani ■

Iz posega načelnika Slovenske skupnosti Martina Breclja v občinskem svetu

»Naša doslednost je boleča, a prozorno čista«

V razpravo pred izvolitvijo novega občinskega odbora je 31. julija v občinskem svetu v imenu SSk poleg Bojana Brezigarja posegel tudi načelnik svetovalske skupine Martin Breclj. V prvem delu svojega govora je tako-le povedal:

»Sestava občinskega odbora, ki jo predvideva predloženi upravni sporazum med KD, SSk in PSI, ne odgovarja v celoti temu, kar je v tem oziru bil in je naš najvišji cilj, toda prepričani smo, da se dosežena rešitev temu cilju v največji možni meri približuje, in to upoštevajoč vse možnosti, ki so v tem smislu bile in so dejansko odprte.

Kot sem povedal pred štirinajstimi dnevi na prvi seji našega občinskega sveta, če se je SSk zavzemala za lastnega župana in če se zanj še zavzema, ni zgolj zaradi narodnosti župana in še manj iz nacionalističnih vzgibov. Vedno smo poudarjali in še poudarjamo, da bi v danih razmerah takšen župan bil 1. poroštvo, da bi se vsak občan lahko nanj obračal v svojem jeziku in da bi bil v svojem jeziku tudi razumljen, kar je v sorazmerno tako majhni in narodnostno tako mešani občini, kot je naša, vsekakor primerno; 2. nadaljnje poroštvo, da se dosledno spoštujejo razne narodnostne pravice, ki bi jih sicer moral zagotavljati zakon o globalni zaščiti Slovencev v Italiji.

Vse to sem povedal pred štirinajstimi dnevi in vse to danes ponavljam in potrjujem. Očitno pa nam vsega tega ni uspelo doseči, saj zdaj pristajamo na drugačno sestavo občinskega odbora, po kateri bo v prvi fazi župan iz vrst KD, ki bo v občinskem odboru imela še enega predstavnika, medtem ko bo SSk imela tri odbornike, med temi podžupana, PSI pa dva odbornika. Ob tej porazdelitvi mest v občinskem odboru za prvi del mandatne dobe pa upravni sporazum med KD, SSk in PSI osvaja tudi načelo, ki bo odslej veljalo glede sestave vrha občinske uprave in ki določa vzporedno rotacijo na županskem in podžupanskem mestu na narodnostni osnovi, v znak spoštovanja narodnostne sestave občine, kakor tudi njene zgodovine.

Seveda to ni isto kot župan SSk oziroma kot dvojezični župan, za kar — tako se zdi — se poleg SSk v tem občinskem svetu zavzema le še KPI; toda nakazana rešitev se po našem prepričanju v danih razmerah našemu prvotnemu cilju v največji možni meri približuje. To bi rad zdaj nekoliko utemeljil, in sicer odkrito, brez dlak na jeziku, z namenom, da javno pojasnim vsaj nekatere bistvene aspekte in vzgibe, ki so vodili SSk pri njenih odločitvah.

Naj začnem s predlogom, ki ga je iznesla KPI za sestavo občinskega odbora in ki se — vsaj na prvi pogled — še najbolj približuje nekaterim pogledom in zahtevam

SSk. O tem predlogu je treba jasno povedati, da — mimo SSk — ni nikoli požel zadostnega zanimanja, da bi kdaj bil stvarna možnost. Še več. Ko bi že kaka rešitev v smislu leve uprave kdaj postala oprijemljivejša, bi to prav gotovo bilo na račun slovenskega oziroma dvojezičnega župana.

Mimo te abstraktne alternative in mimo obnovitve koalicije s KD in PSI se je SSk nudila samo še ena stvarna možnost: da se umakne v opozicijo. To pa bi v danih razmerah lahko imelo dvoje možnih posledic: ali oblikovanje občinskega odbora, v katerem bi bila slovenska komponenta naše občine popolnoma odsotna, ali predčasne volitve. In oba ta možna razpleta bi bila s stališča SSk skrajno negativna. Prvi zato, ker bi pomenil najbrž usoden korak v smeri emarginacije slovenskega življa v občini, drugi pa zato, ker bi pomenil hudo zaostritev v odnosih med Slovenci in Italijani, pri čemer bi po vsej verjetnosti naposled ta krajšo potegnili manjšinska komponenta. Tako v prvem kot v drugem primeru pa bi seveda prišlo do izničenja velikega dela tega, kar je bilo doseženega v dolgoletnih prizadevanjih na področju sožitja in sodelovanja.

To je realno ozadje, ki ga SSk upošteva ob svojem odločanju za obnovitev koalicije s KD in PSI. V tej luči je jasno — vsaj za nas je tako — da smo ubrali tisto pot, po kateri se lahko najbolj približamo našim

ciljem in zahtevam in po kateri lahko največ naredimo za dobrobit celotne občinske skupnosti. To je naša doslednost, gotovo boleča, a prozorno čista!

Vsega tega ne napredam tako podrobno zato, ker bi si domišljjal, da sem v tem posebno originalen. Vse to pravim, da bi tudi s tega mesta razkrinkal nekatere površne in pavšalne, če ne celo demagoške informacije in ocene, ki jih nekateri širijo zlasti v slovenski javnosti. In v tej zvezi bi rad vprašal tudi KPI, za katerega izmed nekazanih stvarno možnih razpletov se zavzema, ko je že proti, kot je naravno, obnovitvi koalicije med KD, SSk in PSI. Ima mogoče raje občinski odbor brez slovenske prisotnosti? Ima raje predčasne volitve, in to z vsemi nakazanimi posledicami? Prav bi bilo, da bi tudi komunisti odgovarjali na ta vprašanja in da bi se ne omejevali na ponudbo abstraktnih rešitev, kot je ona o županu SSk, sicer se v svojem zadržanju ne bodo bistveno oddaljili od provokacije oziroma od demagogije.

Seveda pa ima obnovitev zavzeštva med KD, SSk in PSI mimo navedenih še druge lastnosti, zaradi katerih smo se odločili zanj. Ta rešitev namreč omogoča upravno kontinuiteto na osnovi že začrtanih in dobro preizkušenih temeljnih smernic, ki so nadvse uspešno vodile naše občinske upravitelje v prejšnji mandatni dobi. (...)

Dvoumna stališča komunistov o vprašanju osebnih izkaznic

Med razpravo pred izvolitvijo novega občinskega odbora je v občinskem svetu večkrat prišlo do izraza vprašanje dvojezičnih osebnih izkaznic. Kot je znano, se KD in PSI na pokrajinski ravni že dalj časa zavzemata za to, da bi v devinsko-nabrežinski, zgoniški, repentabski in dolinski občini imeli občani možnost dobiti osebne izkaznice izključno v italijanščini. To sta KD in PSI hoteli vključiti tudi v program nove devinsko-nabrežinske občinske uprave, a temu se je odločno uprla SSk in postavila ohranitev obveznih dvojezičnih izkaznic kot pogoj za vstop v večino.

Dokaj dvoumna stališča pa je do tega vprašanja zavzemala KPI. Njen predstavnik Ceschia je med razpravo v občinskem svetu dejal, da razume italijanskega občana, ki »občuti dvojezične izkaznice kot nasilje« (sic!), zaradi česar bi bilo bolje, ko bi občani imeli možnost iz-

biranja med dvojezičnimi in izključno italijanskimi osebnimi izkaznicami. Podobno stališče je sicer KPI zavzela že poprej med pogajanja za sestavo nove občinske uprave, na katerih je uradno predlagala, naj bi veljala možnost izbire izkaznic v naši in v drugih občinah na Tržaškem.

Gre za stališča, ki jih doslej KPI ni nikoli zavzemala. Kot je dejal med razpravo v občinskem svetu načelnik svetovalske skupine SSk Martin Breclj, KPI je na tak način odstopila od stališča, po katerem bi dvojezičnost morala veljati na vsem narodnostno mešanem področju, še zlasti pa v občinah, kot so devinsko-nabrežinska, zgoniška, repentabska in dolinska, ki so v tem smislu celo mednarodno zaščitene. Breclj je tudi poudaril, da je KPI z zavzemanjem takšnih stališč v naši občini v sedanjih delikatnih fazi objektivno dala roko krajevnim italijanskim nacionalističnim silam.

Programske smernice nove občinske uprave

Na osnovi sporazuma med KD, SSK in PSI je bil 31. julija izvoljen občinski odbor, ki je tako-le sestavljen: Dario Locchi (KD) župan, Bojan Brezigan (SSK) podžupan ter odbornik za proračun in osebje, Vittorino Caldi (PSI) odbornik za urbanistiko, Lorenzo Corigliano (PSI) odbornik za javna dela, Sonia Greblo (KD) odbornica za zdravstvo in skrbstvo, Mitja Terčon (SSK) odbornik za občinske službe, ekonomske dejavnosti in okolje, Vera Tuta Ban (SSK) odbornica za kulturo in šolstvo.

V upravnem sporazumu je med drugim rečeno, da bo januarja 1993 prišlo do resnega globalnega preverjanja, bodisi kar zadeva programske, bodisi kar zadeva politične aspekte upravnega sodelovanja in samo sestavo občinskega odbora. To ob polnem spoštovanju enakega dostojanstva, omikanega sožitja in zgodovinske preteklosti devinsko-nabrežinske občine. Dario Locchi je takoj po izvolitvi za župana to tudi potrdil, ko je dejal, da njegova izvolitev predstavlja »začetek naravnih zamenjav v vodstvu občine«.

Še pred izvolitvijo pa je Locchi podal programske smernice nove uprave, ki jih v celoti objavljamo tu spodaj.

KULTURA SOŽITJA

V občini, kakršna je devinsko-nabrežinska, je treba konkretno voditi politiko sožitja. Občinska uprava si bo prizadevala, in bo v ta namen tudi konkretno posegla pri vseh pristojnih oblasteh, za končno odobritev pravičnega in uravnovešenega zaščitnega zakona za slovensko manjšino v Italiji.

Maccanico zakonski osnutek, ki ga je vsekakor mogoče izboljšati, je v tem smislu lahko izhodišče za nadaljno razpravo. Občinska uprava se bo obenem zavzemala za vzpostavitev čim tesnejših stikov med prebivalci slovenske in italijanske narodnosti, saj je sožitje možno le, če se pripadniki različnih narodnosti med seboj poznajo.

Obenem je treba odstraniti vse dejavnike, ki lahko privedejo do ločevanja in trenja med obema narodnostima skupnostima in ki nudijo možnost manipulacij. To pa bi bil velik korak nazaj in cilj omikanega sožitja bi postal tako še bolj oddaljen.

Prisotnost Zavalde združenega sveta v Devinu, ki naj bi se v bodoče čim bolj vključil in življal v krajevno stvarnost, in gojenje stikov s pobrateniimi občinami so prav tako zelo pomembni dejavniki, saj pomagajo utrjevati ideale miru in vesoljnega bratstva.

GOSPODARSKI RAZVOJ

Občinska uprava si bo prizadevala za uravnovešen razvoj celotne občine. Če bo turistični razmah našega teritorija pravilno in odgovorno voden, se obeta vrsta pozitivnih učinkov, med katerimi naj v prvi vrsti opozorimo na večje možnosti zaposlitve za mlade. V tem okviru bo treba pospeševati in podpirati trgovinske in obrtniške, pa tudi druge tradicionalne dejavnosti, kot so pridobivanje in obdelava kamna, kmetijstvo in ribolov. Tem dejavnostim bo treba v bodoče posvetiti vse več pozornosti.

A) Sesljski zaliv

Cilj načrta za Sesljski zaliv je predvsem ustvariti visoko kvaliteto turistično ponudbo, vendar ne na škodo domačinov in stalnih obiskovalcev, ki ne smejo biti oropani naravnih lepote tega zaliva.

Občinska uprava bo nadzorovala izvrševanje tega načrta, ki bi moral spodbuditi gospodarski razvoj celotne občine, in še posebej bo pazila na spoštovanje odobrene konvencije, zlasti kar zadeva javni dostop v zaliv in varovanje naravnih dobrin.

B) Štivalska papirnica

Občinski upravitelji bodo z veliko pozornostjo sledili izvajanju načrtovane razširitve štivalske papirnice, ki mora nuditi nova delovna mesta v prvi vrsti stalno bivačim v občini. Storiteli bodo vse potrebno, da bodo dela potekala v skladu z ekološkimi in varnostnimi predpisi.

C) Obrtniška cona

Občinska uprava si bo prizadevala, da bo čimprej prišlo do uresničitve načrta za obrtniško cono, pri čemer bo tudi skrbela za varovanje okolja.

Č) Tradicionalne gospodarske dejavnosti

Občinska uprava se bo še naprej trudila za gospodarski razvoj celotnega kraškega območja.

Predvsem obrtniški, kmetijski in agrituristični sektor bodo deželni novih spodbud in odstranjenih bodo pravnih in političnih zaprek, ki bi lahko takšen razvoj ovirale. Občinska uprava se bo tudi zavzela, da bi tudi druge javne uprave in ustanove odstranile tovrstne zapreke.

UREDITEV TERITORIJA IN OKREPITEV JAVNIH SLUŽB

Vzporedno z gospodarskim razvojem bo treba tudi prilagoditi infrastrukturo in občinske službe novim ekonomskim in socialnim razmeram. Treba se bo tudi zavzeli za boljše, racionalnejšo ureditev teritorija.

PREVOZI

Občinska uprava si bo prizadevala za okrepitev javnih prevozov, tudi v okviru prizadevanj za večje spoštovanje narave. Upravitelji bodo zahtevali od predstavnikov državnih železnic, naj omogočijo več železniških povezav s Trstom in s Tržičem.

Obenem bo treba izboljšati tudi javne prevoze, da bi tako zadostili potrebam vseh prebivalcev. Tržaško prevozno podjetje ACT mora zagotoviti avtobusno povezavo Trst - Sesljan - Štivan po državni cesti št. 14, ki naj ne bo namenjena samo zaposlenim v papirnici.

REVIZIJA REGULACIJSKEGA NAČRTA

Glede na pomembne spremembe, do katerih je prišlo v občini z načrtom za Sesljski zaliv, bo treba nujno spremeniti regulacijski načrt, da bi tako preprečili »riminizacijo« devinsko-nabrežinske občine. Občinska uprava bo v teku treh mesecev izdala poseben začasni ukrep za zamrzitev velikih gradbenih posegov, ki bo veljal, dokler ne bo sprejeta varianta regulacijskega načrta. Novi regulacijski načrt bo moral zagotoviti domačinom možnost obstanka v občini. Poleg tega bo treba izdelati tudi obnovitvene načrte za kraške vasi, urediti toponomastiko in izvesti popis občinskega premoženja.

Z nujnim ukrepom bo nadalje treba pojasniti obseg Kraškega parka, kot je sicer že načrtan v zadnjem regulacijskem načrtu.

RIBIŠKO NASELJE

Občinska uprava bo posvetila posebno pozornost tudi problemu Ribiškega naselja.

Integrirani načrt, za katerega sta dali pobudo Občina in Pokrajina, predstavlja nedvomno pomembno priložnost za izdelavo organskih načrtov za omenjeno naselje, obenem pa daje tudi možnost za finančno podporo s t.i. »programskim sporazumom«, ki ga lahko po deželnem zakonu št. 10 Pokrajina sklene z Deželno.

Mimo integriranega načrta je treba takoj poseči za rešitev nekaterih najnujnejših problemov Ribiškega naselja.

UREDITEV TERITORIJA: OSTALI POSEGI

Urediti bo treba središče Sesljana, predvidevajoč tudi gradnjo nove cerkve in parkirišč. Treba pa bo tudi poskrbeti za preureditev vseh ostalih središč vasi in trgov v devinsko-nabrežinski občini.

Potrebno je tudi izdelati načrt za odlagališče trdih odpadkov za krajevna podjetja in preveriti možnost reciklaže odpadkov.

CESTE

Potrebno je:

- zahtevati od Pokrajine dokončno rešitev problema transverzale v Nabrežini;
- urediti cestne povezave okrog štivalske papirnice;
- preveriti možnost, da bi nekatere občinske ceste postale pokrajinske;
- zahtevati od Pokrajine, naj bolje vzdržuje svoje ceste (predvsem cesto Mavhinje-Cerovlje);
- urediti križišče na državni cesti 14 za Ribiško Naselje in razširiti pokrajinsko cesto, ki pelje po vasi;
- urediti križišči v Devinu in Sesljanu na državni cesti 14;
- uresničiti nadvoz nad železnico na cesti Nabrežina-Sempolaj;
- asfaltirati in urediti pločnike v vseh vaseh, kot sicer določajo tudi veljavne norme;
- rešiti problem povezav z avtocesto in občestnih tabel oziroma smerokazov.

JAVNA DELA, SLUŽBE, ŠOLE

Nujno je predvsem naslednje:

- zaključiti kanalizacijo v občini;
- napeljati metan po vsem ozemlju občine;

- dograditi novo krilo županstva in servisni center;
- zgraditi drugo telovadnico v Vižovljah;
- razširiti pokopališče v Devinu;
- zaključiti gradnjo Kulturnega doma v Nabrežini;
- izboljšati ločeno zbiranje odpadkov;
- učinkovito vzdrževati šolska poslopja;
- okrepiti Center za jezikovno vzgojo predšolskih otrok, tudi s priznanjem in pomočjo EGS;
- urediti Kamnarski center v rojstni hiši Iga Grudna v Nabrežini;
- preurediti poslopje bivše osnovne šole v Nabrežini.

KULTURA, ŠOLSTVO, ŠPORT

Občinska uprava si bo prizadevala za čim večji razmah kulturnih dejavnosti in bo podpirala krožke in združenja, ki se s tem ukvarjajo. Predvsem se bo zavzela za to, da bodo vsi krajevni krožki dobili svoj sedež.

Na področju šolstva se bo Občina še z večjo zavzetostjo na politični in upravni ravni trudila, da bi zagotovila šolam vse, kar je potrebno za normalen potek pouka. Obenem namerava spodbuditi sodelovanje med javno upravo in šolami ter med šolami samimi. Podpirala bo pobude, ki naj bi čim bolj utrdile čut povezanosti med mladimi. V tem smislu bi bilo treba tudi uvesti fakultativne tečaje slovenskega jezika in kulture. V otroških vrtcih pa naj bi še bolj razvili animacijo ob aktivnejšem sodelovanju staršev.

Kar zadeva šport, pa bo Občina poskrbela predvsem za prilagoditev svojih športnih objektov potrebam krajevnih športnih združenj.

ZDRAVSTVO IN SKRBTSTVO

Občinska uprava se bo zavzela, da bi KZE končno zagotovila redno in polno delovanje zdravstvenega okraja.

Obenem bo treba zaključili obnovitev doma za ostarele in urediti dvojezični vzgojno-zaposlitveni center za prizadete osebe. Kar zadeva starejše občane, pa jim bo treba zagotoviti boljšo oskrbo na domu.

VARSTVO OKOLJA

Treba bo paziti, da bi gospodarski razvoj ne vplival kvarno na okolje, saj bi se s tem znižala kakovost življenja v občini. Zaradi tega bodo upravitelji posvetili posebno pozornost zaščiti naravnega okolja.

Kraški park: V fazi načrtovanja in upravljanja Kraškega parka bo treba zagotoviti prebivalcem občine aktivno vlogo pri ohranjanju naravnega ravnovesja s ponovnim razmahom tradicionalnih dejavnosti in razvojem agriturizma. Obenem bo občinska uprava preverila možnost, da bi v širši načrt za Kraški park vključili tudi botanično-zoološko oazo.

Park ob izvrih Timave: Treba ga je dokončati in odpreti javnosti.

Pejca v Lazcu pod Slivnem: Občina bo v sodelovanju s Pokrajino to jamo zaščitila in jo turistično ovrednotila.

Razgledni stolp na Grmadi: Gre za uresničitve načrta, ki ga je občinski svet že odobril.

Mitrej pri Devinu: V sodelovanju s Spomeniškim varstvom bo treba mitrej ovrednotiti in ga s stezo povezati s parkom ob izvrih Timave.

Črničje: Ta gozd je treba ovrednotiti in vzeti v poštev možnost, da bi v njem uredili tudi trim steze.

Čiščenje plaž: Po raznih občasnih posegih v sodelovanju s Pokrajino bo treba sedaj ustanoviti pravo službo za čiščenje plaž.

Rilkejeva steza: V sodelovanju s Pokrajino bo treba čim bolj urediti nadzorstvo, vzdrževanje in valorizacijo te pešpoti.

OBČINSKA UPRAVA

V teku enega leta bo morala Občina sprejeti statut, ki bo moral med drugim upoštevati etnično sestavo občine, in pravilnike. Statut bo moral vsebovati bistvene norme za organizacijo te javne uprave: določal bo med drugim načine in oblike sodelovanja prebivalcev, decentralizacijo, dostop prebivalcev do informacij in upravnih postopkov. Temeljni cilj je torej prozornost upravljanja. Treba je omogočiti prebivalcem aktivno vlogo v življenju te javne uprave. To pa bo mogoče le s sodelovanjem vseh političnih sil, ki sestavljajo občinski svet.

V okviru preureditve občinske uprave se bo osnoval tudi poseben urad za prevajanje.

Odprto pismo Slovencem v devinsko-nabrežinski občini

■ nadaljevanje s 1. strani

Prepričan sem, da bi v obeh primerih Slovenci, ki živimo v občini, utrpeli ogromno škodo.

Lahko si samo predstavljamo, kako bi izgledala občina, ko bi jo upravljala odbor, v katerem ne bi bilo nobenega Slovenca. Vsi naši problemi bi postopoma krenili v pozabo, naši ljudje bi bili grobo zapostavljeni, na občini bi ne bilo več nikogar, ki bi se z našimi ljudmi pogovarjal v slovenskem jeziku, ki bi reševal njihove probleme, ki bi urejal njihove birokratske težave. In kdorkoli je imel kdaj opravka z občino ve, kaj to pomeni.

Nove volitve pa bi pomenile radikalizacijo odnosov med Slovenci in Italijani. Slovenska skupnost bi verjetno ohranila svoje glasove, morda bi jih tudi pridobila še peščico, vendar si skoraj ne moremo misliti tako ugodnih rezultatov, kot so bili rezultati majskih volitev, saj republikanci in Lista za Trst za las nista izvolili svojega svetovalca: približno 500 glasov, ki po izvoru Slovencem niso bili naklonjeni, je bilo tako izgubljenih. Le majhen premik bi omogočil sestavo popolnoma italijanske večine, in to na nacionalističnih geslih, ki bi se odražala v novi volilni kampanji. Pa tudi sicer bi ta kampanja zasejala

hud razdor med prebivalstvom v občini, saj bi se morali nujno tudi mi zapreti vase.

Pa še nekaj je treba povedati. Neizbežno je bilo, da pride v devinsko-nabrežinski občini zdaj ali kdaj drugič do izvolitve italijanskega župana. V občini, v kateri slovensko prebivalstvo ne presega dobre tretjine, ni mogoče misliti, da bi vedno imeli slovenskega župana. Sedaj je, glede na volilne izide, napočil ta trenutek. Obstajalo je le še vprašanje, ali naj do tega pride proti slovenskemu prebivalstvu, torej v vzdušju ostre konfrontacije in spora med obema narodoma, ki tukaj živita, ali pa naj do te zgodovinske in za nas nedvomno neugodne spremembe pride ob naši zavesti, da je bilo to neubežno, ob naši zavzetosti, da ublažimo posledice tega dogodka, in ob naši volji, da nadaljujemo po poti zблиževanja in sožitja, ki je, glede na dejstvo, da smo manjšina, za nas Slovence edina možna.

* * *

Ta razmišljanja so bila osnova za našo odločitev. Verjemite, to je bila za nas boleča odločitev. Bilo je kislo jabolko, v katero smo ugriznili z namenom, da ublažimo negativne posledice, ki bi jih naše frontalno zadržanje imelo in ceno katerih

ne bi plačevali mi, izvoljeni predstavniki, pač pa sleherni naš občan, ki se s svojimi zahtevami in potrebami obrača na občino.

Ostali smo torej v večini, pristali smo na rešitev, na katero nismo ponosni, a se je tudi ne sramujemo. Saj ni res, da bi kogarkoli izdali, kot to nekateri trdijo, še najmanj pa svojih volivcev! Nasprotno, na svoja ramena smo sprejeli težko breme, ki nas je moralno drago stalo in nas bo morda drago stalo tudi pri bodočih volitvah — tega se dobro zavedamo — prav zato, da ne izdamo svojih volivcev, tistih

Krokodilje solze

Cinizem je včasih res presejnetljiv. Komunisti in celo socialisti, predvsem slovenski, se zdaj — seveda zlasti pred slovenskim občinstvom — radi hudujejo nad izvolitvijo prvega italijanskega župana. Med vrsticami in včasih kar na odprt način dajejo razumeti, da je za to odgovorna SSK, medtem ko dobro vedo, da je SSK storila vse, kar je bilo mogoče, da bi občini načeloval slovenski (med drugim njen) predstavnik. In to ne samo zdaj, saj bi brez SSK že zdavnaj bil devinsko-nabrežinski župan Italijan.

Komuniste moramo po drugi strani spomniti, da so v imenu enakopravnosti med Slovenci in Italijani v preteklosti že predlagali za župana Italijana Giorgia Depangherja, PSI pa je sploh imela že dolga leta izvolitev italijanskega župana za enega svojih poglavitnih ciljev v naši občini. Zdaj je socialistom to uspelo dobesedno izsiliti, saj so takoj po volitvah sklenili s KD železen dogovor o izvolitvi Locchija in se o drugih kandidatih za župana (da ne govorimo o slovenskih) niso nikoli hoteli niti resno pogovarjati.

ZAKAJ LOCCHI?

■ nadaljevanje s 1. strani

Sedanja večina torej nadaljuje začrtano politično pot, ki je bistveno pripomogla, da se je utrdilo sožitje in medsebojno spoštovanje obeh skupnosti. Tokrat pa ne vodi večine več naš župan, ampak predstavnik KD, ki poleg tega še ne obvlada slovenskega jezika. Naša stranka je šla zavestno v to izbiro samo tedaj, ko je bilo jasno, da je neizvedljiva katerakoli druga rešitev, ki bi omogočila kateremukoli Slovencu, da bi postal župan. Ni šlo tu za barantanje za kako več ali manj važno mesto na Pokrajini, kot nam skušajo podtikati naši neprijatelji. Slovenska skupnost je brez pomislekov sprejela popolno odrezanost od upravljanja tržaške občine in pokrajine po volitvah leta 1988, samo da ohrani slovenskega župana v naši občini! Tokrat pa smo se odločili za ta težak korak, po dolgih in mučnih pogajanjih, posvetovanjih in razpravah v vseh organih naše stranke in po zreli, včasih ostri in dramatični širši seji v ponedeljek, 30. julija, v Nabrežini, ko je za edino

možno pot do upravljanja občine ter preprečitev komisarske uprave glasovala velika večina prisotnih. Zavedamo se, da nam ta dogodek pušča grenkobo v ustih in žalost v srcih. Naši predstavniki se bodo v občinskem odboru še naprej dosledno zavzemali za pravice našega prebivalstva in budno pazili, da se bo sprejeti sporazum dosledno spoštoval ob upoštevanju vseh upravičenih in že pridobljenih pravic slovenskega prebivalstva.

Pomislimo, kaj bi pomenilo za domače prebivalstvo, če v odboru ne bi bilo enega samega Slovenca, ali če bi prišlo do predčasnih volitev z zasotitvijo medsebojnih sporov, ki bi zavrteli kolo zgodovine za več let nazaj. Razumemo vse pomisleke in vse dvome naših volilcev in ostalih Slovencev, saj še sami nismo popolnoma prepričani v pravilnost izbire. Kot je naša navada, smo tudi tokrat prevzeli vso odgovornost na svoje rame, da bi, čeprav po najtežji poti, lahko neposredno še odločali o usodi naše (in ne samo naše!) občine.

Antek Terčon

1170 občanov, ki so nas volili zato, da bomo na občini zastopali njihove interese in reševali njihove probleme. Njim, našim volivcem, se nismo hoteli izneveriti, prav zaradi njih se nismo hoteli umakniti v opozicijo, od koder bi borbena, a neučinkovito lahko sledili dogajanjem. Odločili smo se za težjo pot, ki ne bo nič manj borbeno, bo pa za naše ljudi vsaj učinkovita.

Bojan Brezigar